

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาแบบพรรณนา (Descriptive Phenomenology) เพื่อศึกษาประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกและรอบด้านจากความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษานี้ คือ วัยรุ่นหญิงที่มีประวัติถูกล่วงเกินทางเพศ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จึงต้องมีการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์นั้นโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ (Inclusion criteria) ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ดังนี้

1. วัยรุ่นหญิงที่มีอายุ ระหว่าง 11 – 20 ปี มีประวัติถูกล่วงเกินทางเพศในลักษณะของการถูกข่มขืน หรือมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ยินยอม ที่มาติดตามรับการรักษาอย่างต่อเนื่องที่หน่วยตรวจพิเศษเด็ก กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และปัจจุบันยังดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนตามปกติ สามารถสื่อสารได้ตอบ แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองได้ พูดและเข้าใจภาษาไทยได้ดี

2. เป็นผู้ผ่านเหตุการณ์การถูกล่วงเกินทางเพศมาแล้วอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป

3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ โดยประเมินจากเกณฑ์ต่อไปนี้

3.1 ปัจจุบันไม่ได้เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลด้วยสาเหตุทางจิตเวช

3.2 ได้รับการวินิจฉัยหรือประเมินสภาพจิตใจจากจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นว่าไม่เป็นผู้ป่วยทางจิต เป็นผู้ที่ไม่มีอาการทางจิตใด ๆ และสามารถเข้าร่วมการวิจัยนี้ได้

4. มีความยินดีที่จะเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองตามแบบขอความร่วมมือและคุ้มครองสิทธิการเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

จำนวนผู้ให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับความอึดตัวของข้อมูลโดยพิจารณาเมื่อข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เริ่มได้ประเด็นที่ซ้ำ ๆ ไม่มีองค์ประกอบสำคัญใหม่เกิดขึ้น (จอณณะจง เพ็งจาด , 2546)

สนามการวิจัยที่ทำการศึกษานี้ เป็นหน่วยตรวจพิเศษเด็กที่ให้บริการการตรวจรักษาแบบผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่อยู่พื้นที่ของกรุงเทพมหานคร หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นสนามวิจัยที่มีบริบทเป็นสังคมเมือง และเป็นการให้การดูแลด้านสุขภาพจิตและจิตเวชเด็กและวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนที่เป็นเมือง โดยในการวิจัยครั้งนี้มีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 11 ราย ซึ่งผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลทั้ง 11 ราย เป็นผู้ที่มาติดตามรับการรักษาตามแพทย์นัดที่หน่วยตรวจพิเศษเด็ก ซึ่งจะได้รับการสอบถามจากพยาบาลหรือนักจิตวิทยาประจำหน่วยถึงความยินยอมในการให้ผู้วิจัยเข้าพบก่อน เมื่อผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลยินยอม ผู้วิจัยจึงเข้าพบและแนะนำตัว ทำการสร้างสัมพันธภาพ และอธิบายเกี่ยวกับงานวิจัยอย่างคร่าว ๆ ให้ผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลรับทราบ พร้อมทั้งแจกใบข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และจดหมายแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลตอบกลับมายังหน่วยตรวจพิเศษเด็กโดยทางไปรษณีย์ จากนั้นผู้วิจัยรอจดหมายตอบกลับในการแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูล เมื่อได้รับจดหมาย ผู้วิจัยทำการโทรศัพท์ไปติดต่อกับผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลโดยตรง แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตนัดหมายวันเวลา สถานที่ ในการเก็บข้อมูล โดยขึ้นอยู่กับความสะดวก ความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลและของผู้วิจัยด้วย โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้พื้นที่ในส่วนที่เป็นห้องว่างของหน่วยตรวจพิเศษเด็กซึ่งได้ใช้ในการสัมภาษณ์เพียง 2 ราย คือผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 และ รายที่ 2 เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีความสะดวกในการมาที่โรงพยาบาล และเกรงว่าสภาพแวดล้อมของบ้านไม่เหมาะสมในการให้สัมภาษณ์ ส่วนผู้ให้ข้อมูลรายที่ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 และ 11 ทำการสัมภาษณ์ที่บ้านของผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีความสะดวกในการให้ข้อมูลมากกว่าที่โรงพยาบาล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือและกุญแจสำคัญในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ เพราะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอย่างใกล้ชิด ในสถานที่ที่เป็นจริง นอกจากผู้วิจัยจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญแล้ว ยังมีเครื่องมือประกอบอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- 2.1 เครื่องบันทึกเสียง
- 2.2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

2.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ที่จะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นวัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศสามารถบอกเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการฟื้นฟูสภาพของตนเอง ได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้ง โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบมีแนวทางการสัมภาษณ์เป็นวิธีการหลัก โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย

เพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการวิจัย และได้ผลการวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการวิจัย โดยได้เตรียมตนเองทั้งระยะก่อนและระหว่างดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1.1 การเตรียมความรู้เรื่องระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการเชิงทฤษฎีของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาด้วยตนเองจากการอ่านเอกสาร ตำรา ผลงานการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ผลงานวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 หน่วยกิต ของคณะพยาบาลศาสตร์ ร่วมกับขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3.1.2 เตรียมความรู้และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและการพยาบาลจิตเวชเด็กและวัยรุ่น แนวคิดการถูกล่วงเกินทางเพศและการพยาบาล และแนวคิดการฟื้นฟูสภาพ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับความรู้ ความรู้สึก ความคิด ที่ต้องจัดกรอบแยกไว้ก่อนการรับฟังและการแปลความ การให้ความหมายข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ไม่เกิดการหลงทางเมื่อเข้าสู่สนามการวิจัย และระมัดระวังความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.3 ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นมาเป็นเวลา 5 ปี และมีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์ ให้คำปรึกษา และบำบัดทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่นโดยผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในโรงพยาบาลและชุมชน ในระดับปริญญาโทแล้ว นอกจากนั้นผู้วิจัยมีความพร้อมเพื่อรองรับข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงการป้องกันและลดอคติจากการคาดเดาหรือมีแนวคิดล่วงหน้า จึงต้องมีการฝึกฝนเทคนิคการสัมภาษณ์ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาปรากฏการณ์ในเรื่อง

ประสบการณ์การเผชิญความเครียดของมารดาที่ดูแลบุตรที่ป่วยเป็นออทิสติก ในการศึกษา
รายวิชาวิจัยคุณภาพทางการพยาบาล

3.1.4 ผู้วิจัยมีความตระหนักว่าตนเองเป็นผู้วิจัย เป็นเครื่องมือสำคัญต้องเข้าสนาม
เพื่อรับข้อมูลที่เป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ ต้องมีความพร้อมในด้านเทคนิคการให้สัมภาษณ์
ฝึกฝนเป็นผู้กระตือรือร้นในการฟัง (Active listening) การใช้คำถามเพื่อค้นหาข้อมูล (Exploring
question) ทักษะการบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการให้ความหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิ์
ของผู้ให้ข้อมูลและจริยธรรมของผู้วิจัยตลอดการดำเนินการวิจัย (Steubert and Carpenter ,
1999)

3.1.5 ผู้วิจัยตรวจสอบตนเองร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ตลอดการดำเนินการวิจัยได้แก่ การคุ้มครองสิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล เทคนิคและวิธีการสัมภาษณ์
การให้ความหมายและรหัสข้อมูล การจัดกลุ่มประเด็นของความหมายและรหัสข้อมูล รวมทั้งการ
เขียนอธิบายประเด็นอย่างละเอียด

3.1.6 ผู้วิจัยตระหนักอยู่เสมอว่าผู้ให้ข้อมูลถือเป็นผู้ร่วมวิจัย เนื่องจากต้องการ
ศึกษาประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและพยายามให้ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วม
ในการศึกษา โดยเคารพในความเป็นผู้มีประสบการณ์ ให้เกียรติและยอมรับข้อมูลทุกอย่างที่
ได้มา และใช้ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลอธิบายประสบการณ์ที่ต้องการศึกษาอย่างเต็มที่
(Knaack , 1984)

3.2 การเตรียมแนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Semi – structure interview) แบ่งแนว
การสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.2.1 ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามตามแนวคิดการวิจัยปรากฏการณ์วิทยา และจากการ
ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับวัยรุ่นและการถูกล่วงเกินทางเพศ และการฟื้นฟูสภาพ แล้วเขียนแนว
คำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดประเด็นกว้างๆ และมีความยืดหยุ่นตามการสนทนา ไม่จำกัด
จำนวนคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุม ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา และ
นำแนวคำถามปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านทางการแพทย์สุขภาพจิตและจิตเวช และผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย
เชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวคำถามเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลตรงกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษา

3.2.2 จากนั้นนำแนวคำถามไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับ
ผู้ให้ข้อมูลที่กำหนดไว้ จำนวน 2 ราย เพื่อทดสอบความชัดเจนในการสื่อสารของคำถาม ทำการ
ถอดเทปแบบคำต่อคำ และวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละราย จากนั้นนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อทำการปรับแนวคำถามให้เหมาะสมในบางคำถามที่ไม่

สามารถสื่อไปยังสิ่งที่ต้องการศึกษาได้ และนำข้อคำถามที่ได้ไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลจริงตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวคำถามที่ได้รับการปรับและนำไปสัมภาษณ์จริงมีดังนี้

1) การหาความหมาย

- การที่น้องสามารถอยู่ได้ในทุกวันนี้มีความสำคัญอย่างไรกับตัวน้อง
- การฟื้นฟูสภาพหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ ในความคิด ความรู้สึกของน้อง เป็นอย่างไร / มีความหมายว่าอย่างไร
- การที่น้องดีขึ้นได้ในปัจจุบันนี้ น้องจะเรียกว่าอะไร และหมายความว่าอย่างไร

2) การฟื้นฟูสภาพหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ

- หลังจากเกิดเหตุการณ์และได้รับการช่วยเหลือแล้วเกิดอะไรขึ้นกับชีวิตของน้องบ้าง
- หลังจากได้รับการช่วยเหลือแล้วน้องรู้สึกอย่างไร
- น้องได้รับการช่วยเหลืออย่างไรบ้าง
- ช่วงเวลาหลังจากเกิดเหตุการณ์จนถึงปัจจุบันนี้ชีวิตของน้องเป็นอย่างไรบ้าง
- น้องทำอะไรถึงสามารถอยู่ได้ถึงทุกวันนี้ / อะไรที่ทำให้น้องมีชีวิตอยู่ได้ทุกวันนี้
- หลังจากเกิดเหตุ น้องคิดอย่างไรกับตนเองบ้างจึงสามารถอยู่ได้ทุกวันนี้
- หลังจากผ่านเหตุการณ์ร้ายนั้นมาแล้ว ปัจจุบันนี้น้องให้ความสำคัญกับตนเองอย่างไร
- น้องทำอะไรจึงจะไม่ให้เกิดเหตุการณ์แบบเดิมอีก

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในภาคสนาม ตามพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือหน่วยตรวจพิเศษเด็กกองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) โดยมีแนวทางสัมภาษณ์เป็นวิธีการหลัก รายละเอียดการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการกองกุมารเวชกรรม และแพทย์พยาบาลประจำหน่วยตรวจพิเศษเด็ก ตามลำดับขั้น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวม

ข้อมูล และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย พร้อมทั้งเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์และร่างแนวคำถามประกอบการพิจารณา

3.3.2 เมื่อได้รับการตอบรับ ประสานงานกับแพทย์ และพยาบาลประจำหน่วยตรวจพิเศษเด็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและช่วยเหลือในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่ง แพทย์ พยาบาล และนักจิตวิทยา ได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดได้จำนวน 20 ราย และบอกวัน เวลา ที่นัดมาติดตามรับการรักษาให้ผู้วิจัยทราบ จากนั้นผู้วิจัยมาตามวัน เวลานั้น มีผู้ให้ข้อมูลบางรายที่ไม่มาตามแพทย์นัด นักจิตวิทยาจึงโทรศัพท์ไปนัดผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยจึงรอฟบผู้ให้ข้อมูลในวันทีนัดใหม่ ผู้วิจัยคำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัว และจริยธรรมในการวิจัย โดยจะไม่เข้าถึงตัวผู้ให้ข้อมูลหลักก่อนได้รับอนุญาต ดังนั้น เมื่อผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลหลักมาถึงหน่วยตรวจพิเศษเด็ก พยาบาลจิตเวชหรือนักจิตวิทยาจะเป็นผู้สอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองเกี่ยวกับความยินดีในการให้ข้อมูลและยินดีให้ผู้วิจัยได้เข้าพบหรือไม่ เมื่อผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลหลักมีความยินดีและอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าพบได้ ผู้วิจัยจึงเข้าไปแนะนำตัว โดยใช้เวลาก่อนและหลังที่ผู้ให้ข้อมูลพบแพทย์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัยอย่างคร่าว ๆ และแจกใบ Information sheet และจดหมายแสดงความสมัครใจให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองนำกลับไปศึกษารายละเอียดเพื่อตัดสินใจ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกเอกสารดังกล่าวด้วยตนเองกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายที่มาตามนัด จากนั้นผู้วิจัยรอดจดหมายตอบกลับในการแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูล และการสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้จะให้โอกาสในการตัดสินใจแก่ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองอย่างอิสระ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักมีความพร้อม จะทำการส่งจดหมายแสดงความสมัครใจกลับมายังหน่วยตรวจพิเศษเด็ก ซึ่งจากจำนวนผู้ให้ข้อมูล 20 ราย มี 15 ราย ที่ตอบจดหมายแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ส่วนอีก 5 ราย ตอบจดหมายแสดงความไม่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยกลับมายังหน่วยตรวจพิเศษเด็ก จากนั้นเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยตรวจพิเศษเด็กจะทำการคัดเลือกจดหมายที่ผู้ให้ข้อมูลหลักสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย และทำการจดรายชื่อ ที่อยู่ ที่ติดต่อได้หรือเบอร์โทรศัพท์ นำมามอบให้ผู้วิจัยเพื่อทำการติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองเพื่ออธิบายโครงการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดอีกครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการโทรศัพท์ติดต่อผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อขออนุญาตเข้าพบทุกรายและให้โอกาสเลือก วัน เวลา สถานที่ในการพบตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล อย่างไรก็ตามในการโทรศัพท์ติดต่อกครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 ราย ขอปฏิเสธในการเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ปกครอง 1 ราย กล่าวว่าต้องย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด ไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ส่วนผู้ปกครองอีก 2 รายขอถอนตัวออกจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลเนื่องจากเกรงว่าวัยรุ่นในความปกครองจะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี กลัวจะคิดมากอีก จึงไม่อยากให้สัมภาษณ์ และมีผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลอีก 1 ราย ซึ่งสมัครใจเข้าร่วม

การวิจัย แต่ผู้วิจัยไม่สามารถโทรศัพท์ติดต่อได้ ดังนั้นในการวิจัยนี้มีผู้ให้ข้อมูลถอนตัวออกจาก การเข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 4 ราย จึงเหลือผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 11 ราย

3.3.3 ผู้วิจัยเข้าพบ แนะนำตัว และสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามวัน เวลา ที่นัดหมายไว้ พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์และการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด หัวข้อที่ต้องการสัมภาษณ์ การขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนา การจดบันทึกภาคสนามขณะทำการสัมภาษณ์ จำนวนการนัดหมาย ระยะเวลา รวมทั้งพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก เลือกวัน เวลา สถานที่ในการให้สัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงความสงบเป็นส่วนตัว ความพอใจของผู้ให้ข้อมูลหลัก ความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้วิจัย การรักษาความลับโดยการทำลายเทปบันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย จากนั้นให้ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองเซ็นยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นต่อไป

3.3.5 ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทำแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลก่อน จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองอยู่ร่วมระหว่างการสัมภาษณ์ด้วย หากผู้ปกครองต้องการ สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีผู้ปกครองต้องการอยู่ร่วมระหว่างการสัมภาษณ์ด้วย จำนวน 2 ราย คือ ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 และผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6 จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทประหว่างการสัมภาษณ์ และเริ่มทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ซึ่งในการศึกษานี้ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ที่บ้านของผู้ให้ข้อมูล โดยจะเป็นบริเวณห้องรับแขก หรือบริเวณพื้นที่ว่าง มีเพียงผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 และผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 ที่สะดวกในการมาให้สัมภาษณ์ที่หน่วยตรวจพิเศษเด็ก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 - 3 ครั้งต่อราย และเฉลี่ยการใช้เวลาในการสัมภาษณ์ครั้งละ 35 นาที ถึง 1 ชั่วโมงต่อราย โดยผู้ให้ข้อมูลจะได้รับการสัมภาษณ์เหมือนกันทุกคน ซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติ ดังนี้

1) ทำการเก็บข้อมูลส่วนที่ 1 คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

2) ทำการเก็บข้อมูลในส่วนที่ 2 คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ถึงประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ แบบมีแนวทางในการสัมภาษณ์ พร้อมกับบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเทปบันทึกเสียง ซึ่งในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้ทักษะของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยคำนึงถึงสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้ให้ข้อมูล มีการปรับคำถามในขณะสัมภาษณ์เพื่อความชัดเจนของข้อมูลตามบริบท แต่ยังคงความหมายเดิมของคำถามนั้นไว้ เช่น "อะไรบ้างที่ทำให้น้องอยู่ได้" ปรับเป็น "สิ่งที่ทำให้น้องมีชีวิตอยู่ได้ในทุกวันนี้คืออะไร" เป็นต้น

3) สังเกตท่าทางของผู้ให้ข้อมูล เมื่อผู้ให้ข้อมูลแสดงอารมณ์ร่วมขณะตอบคำถาม หรือบอกเล่าประสบการณ์ เช่น ร้องไห้ ซึมเศร้า หรือเงียบ ไม่พูดต่อ ซึ่งถ้าหากผู้ให้ข้อมูลมีท่าทาง และอาการเช่นนั้น ผู้วิจัยจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลระบายความรู้สึกของตนเอง หรือพูดในสิ่งที่ตนเองอยากพูด รับฟังอย่างตั้งใจ แสดงความเห็นใจ และนั่งอยู่เป็นเพื่อนผู้ให้ข้อมูล แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ไม่พบผู้ให้ข้อมูลรายใดที่มีอาการร้องไห้ขณะสัมภาษณ์ หรือมีอาการซึมเศร้า จึงทำให้การสัมภาษณ์ไม่มีปัญหาใด ๆ

4) ภายหลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการบันทึกภาคสนาม ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายจากและภาพเหตุการณ์ขณะสนทนา ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ที่พบในการสัมภาษณ์โดยย่อ ปัญหาที่พบขณะสัมภาษณ์ หลังการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกราย เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

5) การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยพิจารณาระยะเวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล หรือเมื่อสังเกตเห็นพฤติกรรม ที่แสดงถึงความไม่พร้อมในการให้สัมภาษณ์ต่อไปของผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งการได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เพียงพอ ก่อนจบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกล่าวสรุปถึงสิ่งที่ได้จากการสนทนาให้ผู้ให้ข้อมูลรับทราบอย่างคร่าว ๆ และทำการนัดหมายสำหรับการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปในกรณีที่ยังได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน จากนั้นผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

6) ภายหลังจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยการถอดข้อความ (Transcribe) จากเทปบันทึกเสียงเป็นคำต่อคำ (Verbatim) ออกเป็นบทสนทนาที่เป็นตัวอักษร (Transcript) ด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ครบถ้วนของข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ สรุปเป็นประเด็นปัญหาที่พบ หรือข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม หรือประเด็นที่ต้องการค้นหาเพิ่มเติม จากนั้นผู้วิจัยปรับข้อคำถามให้เหมาะสมและกลับไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายเดิมเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น สำหรับการวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็น จากนั้นจึงไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลรายต่อไป

หลังจากที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย จนได้ข้อมูลที่มีความอิมตัว คือ มีแบบแผนข้อมูลซ้ำกัน ไม่มีประเด็นใหม่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอข้อมูลกับอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และยุติการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมแล้วมีผู้ให้ข้อมูลที่ทำให้เกิดความอิมตัวของข้อมูลจำนวน 11 ราย ระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล หรืออยู่ในสนามการวิจัยคือ ตั้งแต่ช่วงปลายเดือน มี.ค. 2550 ถึง เดือน มิ.ย. 2550

4. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการวิจัยของสนามวิจัย และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 23 มี.ค. 2550 ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมและพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลในทุกขั้นตอนของการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลและผู้ปกครองมีสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเอง ในการยินดีเปิดเผยความรู้สึก และเรื่องราวแก่ผู้วิจัยและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย โดยจะได้รับใบ Information sheet และจดหมายแสดงความสมัครใจ โดยแพทย์ พยาบาล หรือนักจิตวิทยาจะสอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองหรือผู้แทนตามกฎหมายก่อนว่ายินดีเปิดเผยข้อมูลหรือไม่ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองยินยอม ผู้วิจัยจึงทำการติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครอง แนะนำตัว ในฐานะผู้วิจัยและอธิบายเกี่ยวกับโครงการวิจัยอย่างละเอียด พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ปกครองหรือผู้ให้ข้อมูลหลักซักถาม และให้อิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักรับทราบสิทธิในการให้ข้อมูลถ้าผู้ให้ข้อมูลหลักไม่พร้อมหรือไม่สบายใจ สามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ทุกขณะ การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลจะใช้นามแฝงแทนนามจริงจัดเก็บข้อมูลทุกชนิดไว้เป็นความลับและลบข้อมูลส่วนที่เป็นเทปเมื่อสิ้นสุดการวิจัยทันที การนำข้อมูลไปอภิปรายเผยแพร่ในลักษณะภาพรวมและเฉพาะการนำเสนอทางวิชาการเท่านั้น

3. ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ หากพบสถานการณ์เกิดความกระทบกระเทือนจิตใจต่อผู้ให้ข้อมูลเช่น เกิดความรู้สึกซึมเศร้า หรือร้องไห้ ผู้วิจัยในบทบาทของนักวิจัยจะทำการยุติการสัมภาษณ์ทันทีและตัดออกจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จากนั้นในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิต และจิตเวชจะช่วยเหลือโดยใช้สัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในการปลอบโยน ให้กำลังใจ รับฟังปัญหาของผู้ให้ข้อมูล ให้การบำบัดทางจิตรายบุคคล ใช้เทคนิคการบำบัดผู้ที่ได้รับบาดเจ็บทางจิตใจ เช่น การปรับกระบวนการคิด การให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกดีขึ้น หากผู้ป่วยยังมีอาการรุนแรงอยู่ผู้วิจัยจะทำการส่งต่อเพื่อปรึกษาจิตแพทย์ และขณะสัมภาษณ์หากผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถตอบคำถามที่ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ หรือไม่สะดวกใจ สามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในการวิจัยใดได้ตลอดเวลา และขอข้อมูลกลับได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องบอกเหตุผล อีกทั้งการเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือการปฏิเสธจะไม่มีผลต่อการรับบริการสุขภาพหรือการช่วยเหลือจากหน่วยงานบริการทางสุขภาพ

4. ให้ผู้ให้ข้อมูลเซ็นยินยอมหรือบันทึกคำยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย และมีการเก็บใบเซ็นยินยอม บันทึกคำยินยอมหรือข้อมูลต่างๆไว้ในที่ปลอดภัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยแนวปรากฏการณ์วิทยาที่ใช้ปรัชญาของ Husserl นั้น มีหลายวิธี เช่น วิธีของ Giorgi (1985) วิธีของ Streubert (1991) วิธีของ Van (1984) และวิธีของ Colaizzi (1978) สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบของ Colaizzi (1978 cite in Streubert and Carpenter, 2002) เนื่องจาก เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเข้าใจ และหยั่งถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจากการทบทวนข้อมูล เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง โดยมีความสำคัญอยู่ที่ผู้วิจัยต้องจัดกรอบความคิด (Bracketing) ความรู้ที่มีอยู่เดิมก่อนการดำเนินการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มา นอกจากนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Colaizzi เป็นวิธีการที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ผู้วิจัยจึงได้เลือกทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนนี้ คือ

1. ถอดข้อความจากเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายแบบคำต่อคำ (Verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนา (Transcript) จากนั้นผู้วิจัยอ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปของผู้ให้ข้อมูลทุกราย หลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งได้ความรู้ลึกและมองเห็นสาระสำคัญของข้อมูล

2. อ่านบทสนทณาร่วมกับฟังเทปซ้ำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นอ่านบทสนทนาซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจ (Make sense) ร่วมกับบันทึกภาคสนามเพื่อทบทวนเหตุการณ์ และเติมเต็ม (Supply) ข้อมูลที่อาจขาดหายไป

3. อ่านบทสนทนาบรรทัดต่อบรรทัด (Line by line) แล้วให้รหัสข้อมูล (Code units of data)

4. ดึงข้อความที่สำคัญ (Extracting significant statement) ที่กล่าวซ้ำ ๆ กันออกมา พยายามให้ความหมายที่เป็นไปได้ของแต่ละข้อความสำคัญ หรือประโยคนั้นให้ชัดเจนขึ้น (Try to spell out the meaning)

5. จัดระบบความหมายของข้อความเป็นกลุ่มประเด็น (Formulated means into cluster of themes) โดยเขียนอธิบายประเด็นเป็นความเรียงอย่างละเอียด

6. เขียนบรรยายประเด็นที่ได้เป็นความเรียงให้มีความต่อเนื่อง กลมกลืน เพื่อให้เห็นถึงประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของวัยรุ่นหลังจากถูกล่วงเกินทางเพศ ซึ่งมาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

7. กลับไปหาผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และตรวจสอบการแปลความหมายของผู้วิจัย แล้วกลับมาแก้ไขตามที่ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ เขียนประเด็นข้อมูลและการแปลความหมายของผู้วิจัยให้เป็นความเรียงจนมั่นใจว่าได้ข้อมูลที่มีความอึดตัว ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 ราย คือผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2 รายที่ 3 รายที่ 5 และรายที่ 8

เพื่อกลับไปให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และการแปลความหมายของผู้วิจัยว่ามีความเป็นจริงตามที่อธิบายไว้หรือไม่ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 รายเห็นด้วยกับข้อมูลและความหมายที่ผู้วิจัยสรุปมาให้ และไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

8. เขียนสรุปรายงานวิจัย อธิบาย เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่ได้กับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

6. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล (Truthworthiness) (Lincoln & Guba, 1985)

ในการวิจัยนี้มีการควบคุมคุณภาพงานวิจัยดังนี้คือ

1. ความเชื่อถือได้ (Credibility) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความตรงเชื่อถือได้ การเลือกผู้ให้ข้อมูลจึงมีความสำคัญ จำเป็นต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์พื้นสภาพในชีวิตจริง (Lived experience) ผู้ให้ข้อมูลทุกรายมีประวัติการถูกล่วงเกินทางเพศ และได้รับการบำบัดรักษาจนกระทั่งสามารถกลับไปดำเนินชีวิตตามปกติในชุมชนได้ ก่อนที่จะเริ่มเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ มีการทำวิจัยอย่างมีขั้นตอน คือ ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความ ผู้วิจัยทำการถอดเทปแบบคำต่อคำ และมีการตรวจสอบความถูกต้องของบทสัมภาษณ์อีกครั้ง โดยการฟังเทปซ้ำ รวมทั้งรวบรวมบันทึกสั้น ๆ ที่ผู้วิจัยกระทำภายหลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยนำสิ่งที่วิเคราะห์ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 4 รายที่สามารถติดต่อได้ และยินดีให้ความร่วมมือตรวจสอบข้อสรุปของปรากฏการณ์ (Member checking) ว่ามีความถูกต้องหรือไม่ และเข้ากันได้กับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักพร้อมทั้งให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเสนอแนะถ้าหากข้อมูลที่ได้ไม่ถูกต้องตามความคิดของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 รายมีความเห็นที่ตรงกับข้อสรุปที่วิจัยนำไปเสนอ ไม่มีผู้ให้ข้อมูลรายใดให้ข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ (Peer debriefing) โดยให้พยาบาลที่จบปริญญาโท จำนวน 3 คน โดยเป็นอาจารย์พยาบาลจิตเวช 2 คน และเป็นพยาบาลผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัยเชิงคุณภาพ 1 คน อ่านบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 รายซึ่งได้จากการสุ่ม ซึ่งทั้ง 3 คน มีความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการพื้นสภาพสอดคล้องกับผู้วิจัย พร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

2. การถ่ายโอนข้อมูล (Transferability) คือการนำเอาผลการวิจัยไปอ้างอิง ในกรณีที่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ในกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลหลักและอยู่ในลักษณะสังคมและบริบทเหมือนกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักเท่านั้น คือ วัยรุ่นที่ถูกล่วงเกินทางเพศที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติ และอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จะไม่นำไปอ้างอิงในประชากรกลุ่มอื่น ๆ

3. การใช้เกณฑ์พึ่งพาอื่น ๆ (Depenability) คือการใช้ระเบียบวิธีวิจัยในการทำวิจัยอย่างมีขั้นตอน คือ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วนครอบคลุม ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสามารถติดตาม

กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ โดยเฉพาะขั้นตอนการถอดรหัสและการตรวจซ้ำ ที่ทำให้ได้มาซึ่งประเด็นหลักและมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้พยาบาลที่จบปริญญาโท จำนวน 3 คนซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลจิตเวช 2 คน และเป็นพยาบาลผู้สูงอายุ 1 คน เป็นผู้ตรวจสอบพร้อมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบอีกครั้ง

4. การยืนยันผลการวิจัย (Confirmability) เป็นการจัดการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ (Audit trail) ทั้งการบันทึกเทป การถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) มีการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน โดยการฟังเทปซ้ำ และมีการอ้างคำพูด (Direct quotes) ของผู้ให้ข้อมูลหลักในการนำเสนอข้อมูล การถอดรหัสเป็นประเด็น การจัดกลุ่มประเด็นของข้อมูล การบรรยายประเด็นต่าง ๆ เป็นความเรียง และมีการนำภาพสรุปของประเด็นต่าง ๆ มาปรึกษาทบทวนกันระหว่างผู้วิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์